SOCIOLOGIJA MEDICINE	
Nositelj predmeta	Izv. prof. dr. sc. Ivan Miškulin
Suradnici	Prof. dr. sc. Maja Miškulin Dr. sc. Nika Pavlović
Studij	Sveučilišni prijediplomski studij Medicinsko laboratorijska dijagnostika
Status predmeta	Obvezan
Godina studija, semestar	1. godina, 2. semestar
Bodovna vrijednost (ECTS)	**2,0 ECTS**
Način izvođenja nastave (broj sati)	Predavanje: 15 ; Seminari: 5 ; Vježbe u praktikumu: 10
Očekivani broj studenata na predmetu	35
OPIS PREDMETA	
Ciljevi predmeta	
Osposobiti studente za razumijevanje i tumačenje utjecaja različitih socijalnih čimbenika na zdravlje populacije te učinkovito upravljanje zdravstvenim rizicima koji iz spomenutih utjecaja proizlaze, a sve u svrhu unaprjeđenja i očuvanja zdravlja stanovništva.	
Uvjeti za upis predmeta i ulazne kompetencije koje su potrebne za predmet	
Nema.	
Ishodi učenja na razini programa koji predmet pridonosi	
2.6, 2.7, 3.2	
Očekivani ishodi učenja na razini predmeta	
Nakon odslušanih predavanja, odrađenih seminara i vježbi, samostalnog učenja i položenog ispita studenti će moći: 1. Prezentirati medicinske i sociološke koncepte normalnog i patološkog. 2. Razlučiti pojedine socijalne čimbenike bolesti te društvene nejednakosti u zdravlju i zdravstvenoj zaštiti. 3. Komentirati različita gledišta na pojam zdravlja i različite koncepte bolesti s naglaskom na sociologijski koncept bolesti te ocijeniti međuodnos stresa i socijalne podrške kao i međuodnos spola i zdravlja. 4. Usporediti osobitosti osnovnih modela duševnih bolesti odnosno poremećaja, razlikovati uporabu pojedinih indikatora zdravlja, te kritički prosuđivati različite modele zdravstvenih sustava. 5. Procijeniti međuodnos stigme i mentalnog zdravlja, valorizirati osobitosti obiteljskog nasilja te zlostavljanja na radnom mjestu . 6. Preispitati sociološki aspekt ovisnosti te obilježja komplementarna i alternativne medicine. 7. Ocijeniti međuodnos stresa i zdravlja te medicine i medija kao i specifičnosti komunikacije u sustavu zdravstva. 8. Poduprijeti prava pacijenata, identificirati socijalne čimbenike bolesti, te analizirati međuodnos religioznosti i zdravlja.	
Sadržaj predmeta	
Predavanja: Sociologija medicine: uvod i definicija. Predmet proučavanja, podrijetlo i razvoj sociologije medicine. Medicinski i sociološki koncepti normalnog i patološkog. Zdravlje: Zdravlje kao ideal i/ili kao norma. Biomedicinske, sociomedicinske, laičke, profesionalne, statične i dinamične definicije zdravlja. Pokret za promicanje zdravlja.	

Bolest: Predznanstveni, medicinski i sociologijski koncepti bolesti. Sociologijski koncepti bolesti – bolest kao devijantnost, funkcionalistički pristup analizi bolesti kao devijantnosti, teorija označavanja (etiketiranja), bolest kao neprilagođenost, bolest i teorija sloma.
Duševne bolesti i/ili duševni poremećaji. Pojmovno određenje. Osnovni modeli duševnih poremećaja – medicinski, psihoanalitički, sociodinamički, bihevioristički, sociologijski.
Stres i socijalna podrška. Pojam i oblici socijalne podrške. Metode mjerenja socijalne podrške. Odnos stresa i socijalne podrške. Stres i bolest. Fiziologijski procesi i stres. Socijalni faktori i stres. Post-traumatski stresni poremećaj.
Društvene nejednakosti u zdravlju i zdravstvenoj zaštiti. Društvena diferencijacija. Društvena stratifikacija. Društvene razlike i nejednakosti. Određenje zdravstvenih nejednakosti i objašnjenje njihova nastanka. Socijalna determiniranost zdravlja. Zdravstvene nejednakosti i principi pravednosti u zdravlju. Pojavni oblici zdravstvenih nejednakosti.
Indikatori zdravlja. Pojmovno određenje. Vrste indikatora zdravlja. Uporaba indikatora zdravlja.
Zdravstveno ponašanje. Definicije osnovnih oblika zdravstvenog ponašanja. Opća teorija o ponašanju. Teorije o zdravstvenom ponašanju. Andersenov model korištenja zdravstvene zaštite.
Spol i zdravlje. Razlike u zdravlju među spolovima. Obrasci uočenih razlika u pojedinim zemljama. Utjecaj bračnog statusa i spola na zdravlje.
Sociološki aspekti rizičnog spolnog ponašanja. Pojmovno određenje rizičnog spolnog ponašanja. Teorijsko modeliranje rizičnog spolnog ponašanja. Adolescenti kao rizična skupina. Čimbenici spolnih rizika u adolescentnoj i odrasloj populaciji.
Modeli zdravstvenih sustava. Definicija zdravstvenog sustava. Trendovi u zdravstvenim sustavima. Temeljni ciljevi zdravstvenog sustava. Organizacijski modeli zdravstvenih sustava. Vrijednosni sustavi i organizacija zdravstva.
Seminari: Stigma i mentalno zdravlje. Definicija mentalnog zdravlja i stigme. Mentalni poremećaj i stigma. Samostigmatizacija. Stigma i ljudska prava. Stigma unutar zdravstvenog sustava.
Obiteljsko nasilje. Definicija. Vrste. Učestalost pojavljivanja u svijetu, Europi te RH. Rizični čimbenici za pojavnost. Pristup zdravstvenih profesionalaca. Mjere prevencije. Zlostavljanje na radnom mjestu (Mobing). Definicija. Vrste. Žrtve mobinga. Reakcije žrtava mobinga. Posljedice mobinga na zdravlje. Zlostavljač. Prevencija mobinga. Legislativa i stanje u RH. Sociološki aspekti ovisnosti. Ovisnost o nikotinu. Ovisnost o psihoaktivnim drogama. Ovisnost o alkoholu. Komplementarna i alternativna medicina. Definicija. Vrste. Djelotvornost i zablude. Proširenost u svijetu, Europi i RH. Dodatci hrani. Funkcionalna hrana.
Vježbe: Stres i zdravlje. Izloženost stresu u svakodnevnom životu. Utjecaj stresa na zdravlje. Društveno okruženje i stres. Važnost suradnje i timskog rada u pružanju zdravstvene zaštite. Pojmovno određenje timskog rada. Voditelj tima. Interakcije u timu. Suradnja liječnika i laboratorijskih djelatnika.
Komunikacija u sustavu zdravstva. Komunikacija zdravstveni djelatnik – pacijent. Komunikacija među zdravstvenim djelatnicima. Komunikacijske prepreke. Komunikacijske pogreške u odnosu s pacijentom. Komunikacija s grupom.
Medicina i mediji. Odnos novinara i zdravstvenih radnika. Uloga medija u kriznim situacijama. Mediji kao izvor zdravstvenih informacija. Uloga medija u preventivnim kampanjama.
Prava pacijenata. Pravo pacijenta na istinu i odluku. Prava pacijenta i partnerski odnosi u sustavu zdravstva. Prava pacijenata i klinička ispitivanja – značenje i važnost informiranog pristanka. Europska deklaracija o unapređenju prava pacijenata. Položaj pacijenata u RH – legislativa i praksa.
Socijalni čimbenici bolesti. Visina prihoda. Obrazovanje. Zaposlenost. Društveni položaj. Način života i životni stil. Religioznost i zdravlje. Odnos religije i fizičkog zdravlja. Odnos religije i mentalnog zdravlja. Sociologija odnosa religije i zdravlja.

Vrste izvođenja nastave

Predavanja; seminari; vježbe

Obaveze studenata

Student je obavezan redovito pohađati i aktivno sudjelovati u svim oblicima nastave. Za uspješnu izvedbu seminara i vježbi potrebna je prethodna priprema studenta. Student može opravdano izostati s 30% ukupnog broja sati nastave.

Praćenje rada studenata *(Povezivanost ishoda učenja, nastavnih metoda i ocjenjivanja)*

Način polaganja ispita: Pisani ispit.

Nastavna aktivnost	ECTS	Ishod učenja	Aktivnost studenta	Metode procjenjivanja	Ocjenski bodovi	
					Min.	Max.
Pohađanje nastave	0,1	1-8	Prisutnost na nastavi	Evidencija	2	4
Seminari	0,3	5,6	Prisutnost i aktivno sudjelovanje na seminarima pripremom seminarske prezentacije	Ocjena kvalitete seminarske prezentacije	6	12
Vježbe	0,6	7,8	Odrađena vježba	Ocjena kvalitete odrađene vježbe	12	24
Završni ispit	1,0	1-8	Učenje za završni ispit	Pisani ispit	30	60
Ukupno	**2,0**				**50**	**100**

Vrednovanje pisanog dijela završnog ispita

Postotak točno riješenih zadataka (%)	*Ocjenski bodovi*
60,00-64,99	30
65,00-69,99	35
70,00-74,99	40
75,00-79,99	44
80,00-84,99	48
85,00-89,99	52
90,00-94,99	56
95,00-100,00	60

Oblikovanje završne ocjene:

Ocjenskim bodovima ostvarenim tijekom nastave pridružuju se bodovi ostvareni na završnom ispitu. Ocjenjivanje se vrši apsolutnom raspodjelom, odnosno na temelju konačnog postignuća i uspoređuje se s brojčanim sustavom na sljedeći način:

A – izvrstan (5): 80-100 ocjenskih bodova ; B – vrlo dobar (4): 70-79,99 ocjenskih bodova; C – dobar (3): 60-69,99 ocjenskih bodova; D – dovoljan (2): 50-59,99 ocjenskih bodova.

Obavezna literatura (dostupna u knjižnici i putem ostalih medija)

Naslov	Broj primjeraka u knjižnici	Dostupnost putem ostalih medija
Cerjan-Letica G, Letica S, Babić-Bosanac S, Mastilica M, Orešković S. Medicinska sociologija. Medicinska naklada, Zagreb, 2003.	12	

Dopunska literatura

1. Izabrani tekstovi: Medicinska sociologija-seminar. Škola narodnog zdravlja „Andrija Štampar“, Zagreb, 2009.
2. Štifanić, M. Medicinska sociologija. Adamić, Rijeka, 2001.
3. Objavljena recentna znanstvena istraživanja iz predmetnog područja.

Načini praćenja kvalitete koji osiguravaju stjecanje izlaznih kompetencija

Anonimna, kvantitativna, standardizirana studentska anketa o predmetu i radu nastavnika koju provodi Ured za kvalitetu Medicinskog fakulteta Osijek.

Napomena

E-učenje ne ulazi u norma sate predmeta, ali se koristi u nastavi i sadrži poveznice na različite stranice, video i audio materijale dostupne na mrežnim stranicama.